

Underhåll av fastigheter, gator- och vägar samt VA

Forshaga kommun

December 2022

Projektledare Daniel Brandt

Projektmedarbetare Matthew Matti

Peter Aschberg, certifierad kommunal revisor

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Forshaga kommun genomfört en granskning av Underhåll av fastigheter, gator- och vägar samt VA. Granskningens syfte är att bedöma om kommunstyrelsen har säkerställt ett ändamålsenligt underhåll av kommunens fastigheter, gator och vägar samt VA-anläggningar.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att kommunstyrelsen inte helt har säkerställt ett ändamålsenligt underhåll av kommunens fastigheter, gator och vägar samt VA-anläggningar. Nedan ses bedömning för varje revisionsfråga. För fullständiga bedömningar se respektive revisionsfråga i rapporten.

Revisionsfrågor		Bedömning	
Säkerställer Kommunstyrelsen att underhållsarbetet styrs och samordnas på ett effektivt och tillräckligt sätt?			
	Fastigheter	Ja	
	Gator och vägar	Delvis	
	VA-anläggningar	Delvis	
Finns underhållsplaner framtagna och uppdateras dem löpande?			
	Fastigheter	Ja	
	Gator och vägar	Ja	
	VA-anläggningar	Delvis	
Utgår kommunen från tillförlitliga underlag om tillgångarnas status och upprustningsbehov när kostnaderna uppskattas?			
	Fastigheter	Ja	
	Gator och vägar	Ja	
	VA-anläggningar	Delvis	
Finns det en tillfredsställande uppföljning av underhållskostnader?		Delvis	

Rekommendationer

- Säkerställa att behovet av styrdirektiv, strategier samt uppföljningsbara nyckeltal för hur underhållsarbetet avseende kommunens gator och vägar samt VA-anläggningar utreds.
- Säkerställa att en övergripande underhållsplan för kommunens VA-anläggningar tas fram, hålls uppdaterad och redovisas för kommunstyrelsen för att identifiera kommunens underhållsbehov.
- Säkerställa att genomförda underhållsåtgärder på ett tydligt och regelbundet sätt redovisas för kommunstyrelsen.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Inledning	4
Bakgrund	4
Syfte och revisionsfrågor	4
Revisionskriterier	4
Avgränsning	4
Metod	4
Granskningsresultat	5
laktagelser	5
Bedömning revisionsfråga 1	6
laktagelser	7
Bedömning revisionsfråga 2	8
Bedömning revisionsfråga 3	10
Bedömning revisionsfråga 4	11
Samlad bedömning	12
Rekommendationer	12
Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor	13

Inledning

Bakgrund

Kommunerna har genomgående under en längre tid inte avsatt tillräckligt med medel för planerat underhåll av sina fastigheter, gator och vägar så att dessa investeringar kan behålla sitt värde. Ersättningsinvesteringar är ofta eftersatta samtidigt som det ställs nya strängare krav på exempelvis avloppsrening. Enligt SKL:s fastighetsnyckeltal 2018 fortsätter fastighetsinvesteringarna totalt att öka drastiskt även 2018. Ökningar har skett inom 15 regioner medan en liten minskning skett inom fem jämfört med föregående år. Kostnaden för tillsyn, skötsel och felavhjälpande underhåll per kvadratmeter bruksarea har ökat relativt mycket i kommunerna 2018 jämfört med året innan. Gällande vägunderhåll och VA-underhåll så finns det ingen sammanhållen uppgift på hur stort underhållsbehovet är i Sverige. I granskningar som PwC har gjort kan vi se att det ofta saknas en strategisk styrning av underhållsplaneringen.

De förtroendevalda revisorerna har utifrån ovanstående bakgrund och sin riskanalys för år 2022 beslutat att genomföra en granskning av kommunens underhåll av kommunens fastigheter, gator och vägar samt VA-anläggningar.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att bedöma om kommunstyrelsen har säkerställt ett ändamålsenligt underhåll av kommunens fastigheter, gator och vägar samt VA-anläggningar.

Revisionsfrågor:

- Säkerställer Kommunstyrelsen att underhållsarbetet styrs och samordnas på ett effektivt och tillräckligt sätt?
- Finns underhållsplaner framtagna och uppdateras dem löpande?
- Utgår kommunen från tillförlitliga underlag om tillgångarnas status och upprustningsbehov när kostnaderna uppskattas?
- Finns det en tillfredsställande uppföljning av underhållskostnader?

Revisionskriterier

- Kommunallagen 6 kap 6 §
- God ekonomisk hushållning enligt kommunallagen (11 kap)
- Tillämpbara interna regelverk och policy

Avgränsning

Granskningen avser revisionsår 2022 och avgränsas till ovanstående revisionsfrågor. Granskningen innefattar ingen granskning av redovisningen av underhåll och regler för komponentredovisning.

Metod

Granskningen genomförs genom studier av styrdokument, underhållsplaner, verksamhetsberättelse etc. En sammanställning görs av budgeterade kostnader samt verkligt nedlagda kostnader för underhåll. Intervjuer har genomförts med fastighetschef, teknisk chef samt gatuingenjör. De intervjuade har beretts möjlighet att sakgranska rapporten.

Granskningsresultat

Revisionsfråga 1: Säkerställer kommunstyrelsen att underhållsarbetet styrs och samordnas på ett effektivt och tillräckligt sätt?

lakttagelser

Enligt kommunstyrelsens reglemente, fastställt den 2020-09-15, så framgår det att kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan och har ett helhetsansvar för kommunens verksamheter, utveckling och ekonomiska ställning. Kommunstyrelsens ansvar delas upp i tre huvudsakliga kategorier:

- Styrelsen har en ledningsfunktion. Det innebär att styrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnders verksamhet.
- Styrelsen har en styrfunktion. Det innebär att styrelsen ska leda kommunens verksamhet genom att utöva en samordnad styrning och leda det arbetet med att ta fram styrdokument för kommunen.
- Styrelsen har en uppföljningsfunktion. Det innebär att styrelsen ska följa de frågor som kan inverka på kommunens utveckling och ekonomiska ställning och förtjäpande i samråd med nämnderna följa upp de fastställda målen och återrapportera till fullmäktige.

Inom ramen för kommunstyrelsens ansvar för kommunens ekonomi och medelsförvaltning, anger reglementet att kommunstyrelsen ska underhålla och förvalta kommunens fasta och lösa egendom.

Förvaltningsorganisation

Under kommunchef placerar sig kommunteknik och service som leds av teknisk chef. Kommunteknik och service ansvarar för, och sköter kommunens fastigheter, gator, parker, skogar, ledningsnät, vatten- och avloppsreningsverk, renhållning, återvinningscentral, lokalvård, gräsklippning, måltidsverksamhet för skola och omsorg. Vidare ansvarar förvaltningen för att planera, projektera och bygga bland annat gator, gång- och cykelvägar, ledningar för vatten och avlopp, skolor, förskolor och lekplatser.

Utöver gällande reglemente för kommunstyrelsen har Forshaga en antagen styrmodell som utgår från kommunens vision, "Forshaga kommun 2040 – varmt välkommen!

Kommunens budget och strategisk plan är Forshagas övergripande styrdokument. I budgeten återfinns vision och värdegrund. Här finns även kommunens kvalitets- och styrmodell, som övergripande beskriver hur den kommunala verksamheten ska styras, följas upp och utvärderas. Strategisk plan innehåller målområden och övergripande mål kopplat till visionen.

Verksamhetsplaner tas fram av samtliga kommunens förvaltningar. Där beskrivs verksamhetsmätt som åtaganden och aktiviteter kopplas till de övergripande målen.

I budget 2022 beskrivs inte några mål eller nyckeltal med koppling till underhåll av kommunens fasta egendom. Enligt våra intervjuer sker samordning mellan gatu- och

VA-verksamheten avseende utfört underhåll. Samordning sker även med de kommunala bolagen som hanterar fiberledningar och fjärrvärme.

I kommunstyrelsens verksamhetsplan för år 2022 finns vissa åtagande som exempelvis; byta ut gatljusarmaturer, säkerställa kapacitet och driftsäkerhet i vattenverk och energibesparande åtgärder. Utöver de formuleringar i kommunstyrelsens verksamhetsplan som återgivits ovan, finns det inga målformuleringar fastställda i styrande dokument avseende underhåll av fastigheter, gator och vägar och VA anläggningar.

Avseende fastighetsverksamheten finns framtagna riktlinjer för lokalförsörjning (KS/2022:278) som syftar till att säkerställa att verksamheterna får tillgång till ändamålsenliga lokaler, att kommunens lokaler utnyttjas kostnadseffektivt samt att det finns en långsiktig planering för lokalförsörjningen. I riktlinjerna finns en del av kommunens strategiska mål beskrivna.

Kommunen ska ha:

- Ett mark- och fastighetsbestånd som bedöms vara av strategisk betydelse för kommunens långsiktiga ägande
- Miljömässigt hållbara fastigheter och lokaler med god inom- och utomhusmiljö
- En aktiv och kostnadseffektiv lokalförsörjning med stort inslag av affärsmässighet och strategisk långsiktighet
- Effektiva och anpassade lokaler som är dimensionerade och utformade efter verksamhetens behov

Vid våra intervjuer framkommer att kommunens fastighetsavdelning ansvarar för teknisk förvaltning (drift samt felavhjälpande och planerat underhåll) av verksamhetslokaler och kommersiella lokaler som ägs av kommunen. Inom ramen för detta ska fastighetsavdelningen säkerställa att det tas fram och ajourhålls underhållsplaner för samtliga kommunens fastigheter.

Bedömning revisionsfråga 1

Säkerställer Kommunstyrelsen att underhållsarbetet styrs och samordnas på ett effektivt och tillräckligt sätt?

Fastighet- Ja

Vi bedömer att kommunstyrelsen **säkerställer** att underhållsarbetet styrs på ett effektivt och tillräckligt sätt avseende kommunens fastigheter. Bedömningen grundar sig på att det finns en politisk ansvarsfördelning samt att det finns ett formaliserat arbetssätt som syftar till en effektiv förvaltning med tydliga roller. De styrdokument som finns, exempelvis riktlinjer för lokalförsörjning och underhållsplaner, ger enligt vår bedömning förutsättningar för en tillräcklig styrning av underhållsarbetet avseende fastigheter.

Gator- och vägar - Delvis

Vi bedömer att kommunstyrelsen **delvis säkerställer** att underhållsarbetet styrs på ett effektivt och tillräckligt sätt avseende kommunens gator och vägar. Bedömningen grundar sig på att det finns en politisk ansvarsfördelning samt inarbetade arbetssätt.

Bedömningen grundar sig även på att det idag inte finns några tydligt kommunicerade styrdirektiv, strategier eller uppföljningsbara mål eller nyckeltal för hur underhållet av kommunens gator och vägar ska bedrivas eller följas upp.

VA-anläggningar - Delvis

Vi bedömer att kommunstyrelsen **delvis säkerställer** att underhållsarbetet styrs på ett effektivt och tillräckligt sätt avseende kommunens VA-anläggningar. Bedömningen grundar sig på att det finns en politisk ansvarsfördelning samt inarbetade arbetssätt. Bedömningen grundar sig även på att det idag inte finns några tydligt kommunicerade styrdirektiv, strategier eller uppföljningsbara mål eller nyckeltal för hur underhållet av kommunens VA-anläggningar ska bedrivas eller följas upp.

Revisionsfråga 2: Finns underhållsplaner framtagna och uppdateras dem löpande?

lakttagelser

Avseende gator- och vägar har kommunen anlitat ett externt företag som har inventerat och bedömt status för samtliga kommunens broar. Resultatet är en underhållsplan som sträcker sig tidsmässigt över en 10-årsperiod 2021 – 2031. Åtgärderna i underhållsplanen är kostnadsberäknade och tidssatta när åtgärderna bör utföras. Forshaga kommun har avtal med Trafikverket och använder deras förvaltningssystem för sin förvaltning av kommunens broar.

Underhållsplaner som avser beläggningsunderhåll hanteras i ett webbaserat verksamhetssystem. Informationen avseende status och bedömning av underhållsbehov kommer från den grundinventering som genomfördes av ett externt bolag under 2019. I systemet registreras information om vilken gata, när åtgärderna bör utföras samt en kostnadsberäkning. Uppdatering av information sker löpande när åtgärder genomförts samt med en årlig genomgång i samband med att kommande års underhållsarbeten planeras.

I kommunens investeringsbudget 2022 mnkr med plan för 2023-204 anslås årligen 5 mnkr till asfalt.

Avseende fastigheter finns framtagna underhållsplaner för respektive fastighet. Planerna har tidsperspektivet 10 år och kostnaderna för underhållsåtgärderna framgår. Samtliga åtgärder i underhållsplanen har en prioritering som är satt efter en tregradig skala. Det finns även information om åtgärderna är påbörjade, färdigställda eller under utredning.

Det finns inte något speciellt verksamhetssystem inom fastighetsverksamheten som hanterar underhållsplaner, utan kommunen använder Excel för att sammanställa uppgifterna om planerat underhåll. Enligt våra intervjuer är anledningen att verksamheten är för liten för att ekonomiskt kunna motivera att köpa in ett verksamhetssystem.

Avseende VA-verksamheten finns en framtagen saneringsplan avseende spillvatten-nätet i Forshaga tätort som upprättades 2013, där åtgärder för att minska andelen ovidkommande vatten listas. Åtgärderna är rankade efter prioriteringsordning och kostnadsbedömda. Åtgärderna är rangordnade efter en tregradig skala, prioritet 1 listar

de mest akuta områdena avseende ovidkommande vatten i spillvattennätet. De områden där det dessutom finns samordningsvinster med övriga åtgärder i kommunen, exempelvis om en gata behöver läggas om eller om dricksvattenledningen ska bytas ut, prioriteras först. Åtgärder planeras att utföras inom 1-3 år. Prioritet 2 listar akuta områden som behöver åtgärdas men där mängden ovidkommande vatten etc. är av mindre grad. Åtgärder planeras att utföras inom 4-5 år. Prioritet 3 listar områden med ledningssträckor som bedöms ha dålig status men där mängden ovidkommande vatten etc. är av mindre grad

Bedömning revisionsfråga 2

Finns underhållsplaner framtagna och uppdateras dem löpande?

Fastighet- Ja

Vi bedömer att kommunstyrelsen säkerställt att underhållsplaner avseende kommunens fastighetsbestånd finns upprättade. Underhållsplaner finns för respektive fastighet där åtgärder prioriterats och kostnadsbedömts.

Gator- och vägar - Ja

Vi bedömer att kommunstyrelsen säkerställt att underhållsplaner avseende kommunens gator och vägar finns upprättade och löpande uppdateras.

VA verksamhet- Delvis

Vi bedömer att kommunstyrelsen delvis säkerställt att underhållsplaner avseende kommunens VA verksamheten finns upprättade. Arbetet med underhåll av VA-anläggningar utgår från den externa utredning som genomfördes under 2013. Någon uppdatering har inte genomförts, vilket innebär att det saknas en heltäckande bild av hur stort underhållsbehovet är avseende VA-nätet.

Revisionsfråga 3: Utgår kommunen från tillförlitliga underlag om tillgångarnas status och upprustningsbehov när kostnaderna uppskattas?

lakttagelser

Fastighet

Planering av fastighetsunderhåll utgår från framtagna underhållsplaner som hålls på förvaltningsnivå och uppdateras genom okulär årlig fastighetssyn. Fastighetssynen genomförs enligt intervju oftast med egen personal men ibland upphandlas eller avropas konsult med specialkompetens för att genomföra fastighetssynen. Avstämning av underhållsplanerna sker vid fyra tillfällen per år för att säkerställa att åtgärderna fortfarande är aktuella.

Verksamheterna har möjlighet att felanmäla genom kommunens intranät, där det även finns möjlighet att rapportera saker i fastigheterna som gått sönder samt behov av akuta underhållsåtgärder.

Underhållsplanerna som granskningen har tagit del av innehåller angivelser om genomförda och planerade arbeten. Prioritetsordningen avgörs genom att varje åtgärd bedöms enligt nedanstående tregradiga skala.

1. Åtgärda inom 2 år
2. Åtgärda inom 2-5 år
3. Åtgärda inom 5-10 år

Bärande konstruktioner, arbetsmiljöåtgärder och klimatskal är de åtgärder som prioriteras högst.

Gator och vägar

Som redovisats under revisionsfråga nr 1 finns en inventering och statusbedömning gjord avseende kommunernas brokonstruktioner. Forshaga kommun har avtal med Trafikverket och använder deras förvaltningsystem för sin förvaltning av kommunens broar.

Avseende beläggningsunderhåll genomförde kommunen en inventering av samtliga gator och vägar under 2019. Inventeringen gjordes av en extern aktör som genom att filma gatorna och status bedöma dem har resulterat i en underhållsplan. Förslag på åtgärder tas fram årligen i samband med kommunens budgetarbete. Anslagna medel för asfalt har under den senaste perioden varit konstant, årlig investeringsbudget uppgår till 5 mnkr. Prioritering av åtgärder sker efter den inventering av gatornas status som tagits fram. Viss revidering av prioriteringsordningen sker i samband med att underhålls-åtgärderna fastställs. Prioriteringen följer ungefär samma ordning som kommunens snöröjningsarbete, att genomfartsleder prioriteras före mindre trafikerade leder. Gång- och cykelvägar är dock inte medtagna i den inventering som gjorts. Enligt våra intervjuer finns ett antal åtgärder avseende gång- och cykelvägarna med i underhållsplanerna. De senaste åren har Klarälvsbanan prioriterats.

Kommunen har även ett webbaserat program där kommunmedborgare kan anmäla brister och fel som är i behov av åtgärd.

Vatten och avlopp

VA-underhåll baseras i grunden på den externa utredning (saneringsplan) som genomfördes under 2013. I den identifieras och prioriteras olika underhållsåtgärder. Åtgärderna i saneringsplanen är kostnadsbedömda.

I Saneringsplanen beskrivas att den bör revideras vart 5:e år då nya åtgärdsplaner och områden prioriteras. Enligt våra intervjuer framgår att det inte har genomförts någon heltäckande inventering eller liknande av underhållsbehovet av ledningsnätet i Forshaga kommun sedan saneringsplanen togs fram. Bedömningen som kommunen gör är att åtgärderna i saneringsplanen fortfarande är aktuella. Enligt våra intervjuer har verksamheten inom VA de senaste åren varit mer inriktad på utbyggnad av VA-nätet och därmed har arbetet med underhåll av existerande ledningsnät inte prioriterats i samma utsträckning. De underhållsåtgärder som utförts har inriktats på mer akuta problem på de sträckor där det finns problem med ledningsnätet.

Underhållsplaneringen av VA-nätet utgår även från den samlade kunskapen om ledningsnätet som finns i organisationen. Enligt våra intervjuer finns det ett rutinmässigt sätt att arbeta med frågor som rör underhåll men det är inte formulerat som en strategi eller liknande. Ett visst systemstöd för underhållsplaneringen finns genom kommunens kartsystem och GIS-verksamhet.

Kommunen har för närvarande inte någon VA-plan men enligt våra intervjuer pågår ett arbete med att ta fram en VA-plan som ska slutredovisas vid halvårsskiftet 2023. Länsstyrelsen i Värmland är med och delfinansierar projektet med VA-planen.

Bedömning revisionsfråga 3

Utgår kommunen från tillförlitliga underlag om tillgångarnas status och upprustningsbehov när kostnaderna uppskattas?

Fastigheter - Ja

Vi bedömer att kommunen utgår från tillförlitliga underlag om tillgångarnas status och upprustningsbehov när kostnaderna uppskattas avseende kommunens fastigheter. Bedömningen grundar sig på att det finns sammanställda underhållsplaner för kommunens fastigheter som används i den löpande verksamheten samt att dessa uppdateras löpande.

Vi bedömer att de kostnadsuppskattningar för underhållsåtgärder i kommunens fastighetsbestånd som genomförs utgår från ett underlag som är att anse tillförlitligt.

Gator och vägar - Ja

Vi bedömer att kommunen utgår från tillförlitliga underlag om tillgångarnas status och upprustningsbehov när kostnaderna uppskattas avseende kommunens gator och vägar. Bedömningen grundar sig på att det finns sammanställda underhållsplaner för kommunens gator och vägar som används i den löpande verksamheten samt att dessa hålls aktuella och uppdaterade.

Vi bedömer att de kostnadsuppskattningar för underhållsåtgärder i kommunens gator och vägar som genomförs utgår från ett underlag som är att anse tillförlitligt.

VA-anläggningar - Delvis

Vi bedömer att kommunen **delvis** utgår från tillförlitliga underlag om tillgångarnas status och upprustningsbehov när kostnaderna uppskattas avseende kommunens VA-anläggningar. Bedömningen grundar sig på att det inte finns sammanställda underhållsplaner eller fullödiga statusinventeringar över kommunens VA-anläggningar. Informationen som finns är saneringsplanen från 2013 men den har dock inte uppdaterats sedan den togs fram. Enligt vår mening bör kommunstyrelsen säkerställa att ledningsnätets status inventeras samt att det upprättas dokumenterade kostnads-kalkyler för planerat respektive akut underhåll av kommunens VA-anläggningar.

Revisionsfråga 4: Finns det en tillfredsställande uppföljning av underhållskostnader?

lakttagelser

Kommunstyrelsen följer i huvudsak upp sin verksamhet genom den ordinarie verksamhetsmässiga och ekonomiska uppföljningen som genomförs vid delårs-rapportering per augusti och årsredovisning. I årsredovisning för 2021 redogörs i löpande text, verksamheternas utveckling under verksamhetsåret i vilka underhåll av gator och vägar, fastigheter och VA-anläggningar översiktligt berörs. På samma sätt redovisas i delårsbokslut en övergripande beskrivning av utvecklingen av större projekt.

I budget och verksamhetsplan för kommunstyrelsen finns en beskrivning där kommande utmaningar kommenteras översiktligt. I investeringsbudgeten för perioden 2022-2024

finns ett flertal poster kopplat till underhållsåtgärder inom områdena VA, fastigheter samt gator och vägar. Dessa följs dock inte upp i delårs- eller årsredovisning enligt samma uppställning.

Nyckeltal eller andra mål avseende VA-verksamheten finns inte upprättade. Det som följs upp är nedlagda kostnader inom ramen för den ordinarie uppföljningen i kommunen.

Uppföljning av fastighetsunderhåll sker genom nyckeltal avseende akut underhåll inom förvaltningen. Planerat fastighetsunderhåll ingår som en del i uppföljningen av investeringarna. Avseende gator och vägar redovisas hur mycket asfaltsbeläggning som utförts, se nedanstående tabell:

Asfalt ny toppbeläggning	2018	2019	2020	2021
Gator och vägar	3,2 km	4,2 km	1,9 km	3,9 km
Gång- och cykelväg	1,8 km	7,1 km	2,0 km	0,5 km

Varje färdigställd underhållsåtgärd som avser gator och vägar besiktas av en extern konsult och kommunen erhåller ett protokoll över besiktningen.

Vid intervjuer framgår att det inte finns några detaljerade mål uppsatta för kommunens underhåll av fastigheter, gator och vägar eller VA-anläggningar, utan det som finns är fullmäktiges och kommunstyrelsens övergripande målformuleringar. Tidigare har det funnits ett mål som avser underhåll av gator som innebar att kommunen skulle eftersträva en förnyelsetakt av gatubeläggning som uppgår till 4 % per år men detta mål är numera borttaget.

Bedömning revisionsfråga 4

Finns det en tillfredsställande uppföljning av underhållskostnader?

Delvis

Vi bedömer att det **delvis** finns en tillfredsställande uppföljning av underhållskostnader avseende kommunens fastigheter, gator och vägar samt VA-anläggningar. Uppföljning sker av förvaltningen inom ramen för den ordinarie verksamhetsuppföljningen.

En systematisk och tydlig uppföljning och redovisning av underhållskostnader till kommunstyrelsen genomförs inte för kommunens fastighetsbestånd, kommunens gator och vägar eller VA-anläggningar. I Kommunteknik och service delårsbokslut samt årsredovisning, finns viss information angående pågående underhållsprojekt inom de aktuella områdena men redovisningen kan enligt vår bedömning utvecklas. I samband med årsredovisningen sker dock en separat redogörelse för kommunstyrelsen av de investeringar som färdigställts under året.

Samlad bedömning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Forshaga kommun genomfört en granskning av underhåll av fastigheter, gator- och vägar samt VA. Granskningens syfte är att bedöma om kommunstyrelsen har säkerställt ett ändamålsenligt underhåll av kommunens fastigheter, gator och vägar samt VA-anläggningar.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att kommunstyrelsen inte helt har säkerställt ett ändamålsenligt underhåll av kommunens fastigheter, gator och vägar samt VA-anläggningar.

Rekommendationer

I granskningen har vissa utvecklingsområden identifierats och mot bakgrund av dessa rekommenderas kommunstyrelsen att:

- Säkerställa att behovet av styrdirektiv, strategier samt uppföljningsbara nyckeltal för hur underhållsarbetet avseende kommunens gator och vägar samt VA-anläggningar utreds.
- Säkerställa att en övergripande underhållsplan för kommunens VA-anläggningar tas fram, hålls uppdaterad och redovisas för kommunstyrelsen för att identifiera kommunens underhållsbehov.
- Säkerställa att genomförda underhållsåtgärder på ett tydligt och regelbundet sätt redovisas för kommunstyrelsen.

Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor

Revisionsfråga	Bedömning
1. Säkerställer kommunstyrelsen att underhållsarbetet styrs och samordnas på ett effektivt och tillräckligt sätt?	Fastigheter - Ja Det finns en politisk ansvarsfördelning samt att det finns ett formaliserat arbetssätt som syftar till en effektiv förvaltning med tydliga roller. De styrdokument som finns, exempelvis riktlinjer för lokalförsörjning och underhållsplaner, ger enligt vår bedömning förutsättningar för en tillräcklig styrning av underhållsarbetet avseende fastigheter.
	Gator och vägar - Delvis Det finns en politisk ansvarsfördelning samt inarbetade arbetssätt. Bedömningen grundar sig även på att det idag inte finns några tydligt kommunicerade styrdirektiv, strategier eller uppföljningsbara mål eller nyckeltal för hur underhållet av kommunens gator och vägar ska bedrivas eller följas upp.
	VA-anläggningar - Delvis Det finns en politisk ansvarsfördelning samt inarbetade arbetssätt. Bedömningen grundar sig även på att det idag inte finns några tydligt kommunicerade styrdirektiv, strategier eller uppföljningsbara mål eller nyckeltal för hur underhållet av kommunens VA-anläggningar ska bedrivas eller följas upp.

2. Finns underhållsplaner och uppdateras dem löpande?

Fastigheter – Ja

Vi bedömer att kommunstyrelsen säkerställt att underhållsplaner avseende kommunens fastighetsbestånd finns upprättade. Underhållsplaner finns för respektive fastighet där åtgärder prioriterats och kostnadsbedömts.

Gator och vägar - Ja

Vi bedömer att kommunstyrelsen säkerställt att underhållsplaner avseende kommunens gator och vägar finns upprättade och löpande uppdateras.

VA-anläggningar Delvis

Vi bedömer att kommunstyrelsen delvis säkerställt att underhållsplaner avseende kommunens VA verksamheten finns upprättade. Arbetet med underhåll av VA-anläggningar utgår från den externa utredning som genomfördes under 2013. Någon uppdatering har inte genomförts, vilket innebär att det saknas en heltäckande bild av hur stort underhållsbehovet är avseende VA-nätet.

3. Utgår kommunen från tillförlitliga underlag om tillgångarnas status när kostnaderna uppskattas?

Fastigheter - Ja

Bedömningen grundar sig på att det finns sammanställda underhållsplaner för kommunens fastigheter som används i den löpande verksamheten samt att dessa uppdateras löpande.

Gator och vägar - Ja

Bedömningen grundar sig på att det finns sammanställda underhållsplaner för kommunens gator och vägar som används i den löpande verksamheten samt

att dessa hålls aktuella och uppdaterade.

VA-anläggningar - Delvis

Bedömningen grundar sig på att det inte finns sammanställda underhålls-planer eller fullödiga statusinventeringar över kommunens VA-anläggningar. Informationen som finns är saneringsplanen från 2013 men den har dock inte uppdaterats sedan den togs fram. Enligt vår mening bör kommunstyrelsen säkerställa att ledningsnätets status inventeras samt att det upprättas dokumenterade kostnads-kalkyler för planerat respektive akut underhåll av kommunens VA-anläggningar.

4. Finns det en tillfredsställande uppföljning av underhållskostnader och fattar kommunstyrelsen vid behov beslut om åtgärder?

Delvis

En systematisk och tydlig uppföljning och redovisning av underhållskostnader till kommunstyrelsen genomförs inte för kommunens fastighetsbestånd, kommunens gator och vägar eller VA-anläggningar. I Kommunteknik och service delårsbokslut samt årsredovisning, finns viss information angående pågående underhållsprojekt inom de aktuella områdena men redovisningen kan enligt vår bedömning utvecklas. I samband med årsredovisningen sker dock en separat redogörelse för kommunstyrelsen av de investeringar som färdigställts under året.

2022-12-12

Peter Aschberg

Daniel Brandt

Uppdragsledare

Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Forshaga kommuns revisorer enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från den 25 mars 2022. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.